

D. G. TATKARE ARTS & COMMERCE COLLEGE, TALA

Tal. Tala, Dist. - Raigad - 402 111

QUESTION PAPER

CLASS-S.Y.B.COM	SEM-IV	YEAR- March-2025
------------------------	---------------	-------------------------

SR.NO.	SUBJECT	SUBJECT CODE
1	Advertising (जाहिरात कला)	
	Business Law (व्यावसायिक कायदे)	
2	Business Economics	
3	Commerce Paper	
4	Auditing (लेखापरीक्षण)	
5	Commerce Paper-III	
7	Accountancy & Financial Management-III	

मुंबई विद्यापीठ

तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळ

द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, तळा

S.Y.B.Com - सत्र ४- मार्च २०२५

विषय : जाहिरात कला

एकूण गुण - १००

दिनांक : २०/०३/२०२५

वेळ : ३ तास

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

२. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.१ वस्तुनिष्ठ प्रश्न

(गुण २०)

अ. दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्यायाची निवड करा. (१२ पैकी कोणतेही १०)

(गुण १०)

१. दूरदर्शन मापन गुण पद्धती भारतात सर्वप्रथम जुलै ----- मध्ये सुरू करण्यात आली.

अ. १९८६ ब. १९८७ क. १९८८ ड. १९८९

२. लक्ष ग्राहकांपर्यंत जाहिरातीचा संदेश प्रभावीपणे पोहोचविण्याचे साधन म्हणजे ----- होय.

अ. नवनिर्मिती ब. माध्यम क. पद्धती ड. आवाहन

३. चार भिंतीच्या बाहेर सार्वजनिक ठिकाणी जाहिरात केली जात असल्याने या जाहिरातीस ----- असे म्हणतात.

अ. सामाजिक जाहिरात ब. बहिर्गत जाहिरात क. प्रदर्शनात्मक जाहिरात ड. अंतर्गत जाहिरात

४. डागमर दृष्टिकोन -----यांनी सुचविला आहे.

अ. हेन्री फेयोल ब. पीटर ड्रकर क. सिमोन ड. रसेल एच कुली

५. ----- म्हणजे ठराविक वेळेत जाहिरात किती वेळा पाहिली किंवा ऐकली जाते.

अ. वारंवारिता ब. खरेदी प्रेरणा क. आवाहन ड. जाहिरात

६. कोणत्याही शास्त्रीय पद्धतीचा विचार न करता मनाला वाटेल त्या पद्धतीने अंदाजपत्रक तयार करणे म्हणजे ----- होय.

अ. नग विक्री पद्धत ब. मनमानी पद्धत क. विक्री टक्केवारी पद्धत ड. नफा नियोजन पद्धत

७. वस्तूला नवीन मागणी निर्माण करणारी जाहिरात म्हणजे ----- जाहिरात होय

अ. अंतर्गत ब. बहिर्गत क. क्रियाशील ड. इंटरनेट

८. खरेदी करण्यास ग्राहकास तयार करणे म्हणजे ----- होय.

अ. पोहोच ब. आवाहन क. वारंवारिता ड. खरेदी प्रेरणा

९. स्पर्धकांच्या वस्तूपेक्षा आपलीच वस्तू श्रेष्ठ आहे व अग्रक्रमाने ती स्वीकारावी असे जाहिरातीत करण्यात आलेले स्पष्टीकरण म्हणजेच जाहिरातीतील ----- होय.

अ. आवाहन ब. वारंवारिता क. पोहोच ड. खरेदी प्रेरणा

१०. जाहिरात पाहिल्यावर मनावर प्रथमदर्शनी छाप पाडण्याचे काम मुख्य ----- करित असतो.

अ. मजकूर ब. शिर्षक क. वारंवारिता ड. रचना

११. मजकूर घटकातील सर्वात शेवटचा घटक म्हणजे ----- होय.

अ. मुख्य शिर्षक ब. उपशिर्षक क. अंतिम कल्पना ड. घोषणा

१२. संकेत स्थळावरील जाहिरातीचे मुख्य ----- प्रकार आहेत.

मुंबई विद्यापीठ
तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळ
द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, तळा
S.Y.B.Com - सत्र ४- मार्च २०२५

विषय : जाहिरात कला

दिनांक : २०/०३/२०२५

एकूण गुण - १००

वेळ : ३ तास

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

२. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.१ वस्तुनिष्ठ प्रश्न

(गुण २०)

अ. दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्यायाची निवड करा. (१२ पैकी कोणतेही १०)

(गुण १०)

१. दूरदर्शन मापन गुण पद्धती भारतात सर्वप्रथम जुलै ----- मध्ये सुरू करण्यात आली.

अ. १९८६ ब. १९८७ क. १९८८ ड. १९८९

२. लक्ष ग्राहकांपर्यंत जाहिरातीचा संदेश प्रभावीपणे पोहोचविण्याचे साधन म्हणजे ----- होय.

अ. नवनिर्मिती ब. माध्यम क. पद्धती ड. आवाहन

३. चार भिंतीच्या बाहेर सार्वजनिक ठिकाणी जाहिरात केली जात असल्याने या जाहिरातीस ----- असे म्हणतात.

अ. सामाजिक जाहिरात ब. बहिर्गत जाहिरात क. प्रदर्शनात्मक जाहिरात ड. अंतर्गत जाहिरात

४. डागमर दृष्टिकोन -----यांनी सुचविला आहे.

अ. हेन्री फेयोल ब. पीटर ड्रकर क. सिमोन ड. रसेल एच कुली

५. ----- म्हणजे ठराविक वेळेत जाहिरात किती वेळा पाहिली किंवा ऐकली जाते.

अ. वारंवारिता ब. खरेदी प्रेरणा क. आवाहन ड. जाहिरात

६. कोणत्याही शास्त्रीय पद्धतीचा विचार न करता मनाला वाटेल त्या पद्धतीने अंदाजपत्रक तयार करणे म्हणजे ----- होय.

अ. नग विक्री पद्धत ब. मनमानी पद्धत क. विक्री टक्केवारी पद्धत ड. नफा नियोजन पद्धत

७. वस्तूला नवीन मागणी निर्माण करणारी जाहिरात म्हणजे ----- जाहिरात होय

अ. अंतर्गत ब. बहिर्गत क. क्रियाशील ड. इंटरनेट

८. खरेदी करण्यास ग्राहकास तयार करणे म्हणजे ----- होय.

अ. पोहोच ब. आवाहन क. वारंवारिता ड. खरेदी प्रेरणा

९. स्पर्धकांच्या वस्तूपेक्षा आपलीच वस्तू श्रेष्ठ आहे व अग्रक्रमाने ती स्वीकारावी असे जाहिरातीत करण्यात आलेले स्पष्टीकरण म्हणजेच जाहिरातीतील ----- होय.

अ. आवाहन ब. वारंवारिता क. पोहोच ड. खरेदी प्रेरणा

१०. जाहिरात पाहिल्यावर मनावर प्रथमदर्शनी छाप पाडण्याचे काम मुख्य ----- करित असतो.

अ. मजकूर ब. शिर्षक क. वारंवारिता ड. रचना

११. मजकूर घटकातील सर्वात शेवटचा घटक म्हणजे ----- होय.

अ. मुख्य शिर्षक ब. उपशिर्षक क. अंतिम कल्पना ड. घोषणा

१२. संकेत स्थळावरील जाहिरातीचे मुख्य ----- प्रकार आहेत.

अ. एक ब. दोन क. तीन ड. चार

(गुण १०)

ब. खालीदिलेली विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. (१२ पैकी कोणतेही १०)

१. व्यापारी प्रदर्शन व व्यापारी जत्रा हा जाहिरात करण्याचा आधुनिक प्रकार आहे.
२. दरमहा प्रकाशित होणारे पत्र म्हणजे मासिक होय.
३. इंटरनेट हे दुहेरी संज्ञापन करणारे माध्यम आहे.
४. भित्तिपत्रके बॅनर्स व फलक यांचे आयुष्य पंधरा दिवस ते दोन महिने इतके असते.
५. जाहिरात माध्यमांचे परिणाम मोजण्याची पोहोच व वारंवारिता या संज्ञा नाहीत.
६. जाहिरात अंदाजपत्रकातील सर्वात महत्वाचा घटक म्हणजे उपलब्ध निधी साठा किंवा पैसा होय.
७. संयुक्त व एकत्रीकरण ही क्रियाशील प्रक्रियेतील पहिली पायरी आहे.
८. पृष्ठांकन किंवा मान्यता म्हणजे आपल्या वस्तू किंवा सेवेच्या जाहिरातीचे अधिकार लोकप्रिय लोकांना देणे होय.
९. वस्तूचे विविध फायदे म्हणजे विक्रय बिंदू होय.
१०. जाहिरातीचे अंदाजपत्रक, वस्तू, अपेक्षित ग्राहक व हंगाम इ. घटकांवर जाहिरातीची वारंवारिता अवलंबून नसते.

११. अनेक जाहिराती या घोषवाक्यानेच ओळखल्या जातात.

१२. जाहिरात मजकुरातील मुख्य संदेशाच्या भागाला 'मसुद्या मुख्य भाग' असे म्हणतात.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(गुण १५)

अ. दूरदर्शनवरील जाहिरातींचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

ब. माध्यम संशोधनाचे महत्त्व सविस्तर लिहा.

क. इंटरनेट जाहिरातींचे विविध प्रकार विशद करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(गुण १५)

अ. जाहिरात मोहीम नियोजनाची प्रक्रिया सांगा.

ब. जाहिरात माध्यमाची निवड करताना विचारात घ्यायचे घटक स्पष्ट करा.

क. जाहिरात अंदाजपत्रक ठरविण्याच्या पद्धती विशद करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(गुण १५)

अ. जाहिरातीमधील सर्जनशीलतेची (क्रियाशील) प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब. जाहिरातीमधील आवाहनाचे विविध प्रकार सांगा.

क. सेलिब्रिटी पृष्ठांकनाचे फायदे व तोटे विशद करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(गुण १५)

अ. जाहिरातीच्या प्रसारणपूर्व चाचणीच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

ब. जाहिरात मजकुराचे विविध प्रकार सविस्तर लिहा.

क. मजकूर लिहिण्यासाठी आवश्यक मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.६ सहापैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

१. प्रदर्शनात्मक जाहिरात

२. उच्च सहभाग व कमी सहभाग उत्पादने

४. खरेदी प्रेरणा

५. जाहिरातीमध्ये संगीताचे महत्त्व

(गुण २०)

३. माध्यम व्यूहरचना
६. डागमर मॉडेल

University of Mumbai
Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's
D. G. Tatkare Arts and Commerce College, Tala
S.Y.B.Com – SEM-IV Regular & ATKT Examination – March 2025

Subject: B. Law

Time: 8.30 am To 11.30 am

Date: 19/03/2025

Marks: 100

टीप १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न १ ला : खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. खाजगी कंपनी आणि सार्वजनिक कंपनी यांतील फरक स्पष्ट करा.
२. कंपनी म्हणजे काय? कंपनीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. कंपनीचे सभासदत्व म्हणजे काय? ते स्पष्ट करून कंपनीचे सभासदत्व कोणकोणत्या कारणामुळे रद्द होऊ शकते ते स्पष्ट करा.
४. कंपनीचे सभासदत्व म्हणजे काय? ते स्पष्ट करून सभासदत्व प्राप्त करण्याचे मार्ग स्पष्ट करा.

प्रश्न २ रा : खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. भारतीय भागीदारी कायदा १९३२ स्पष्ट करून भागीदारीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा?
२. भागीदारांचे कर्तव्य व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
३. मर्यादीत दायित्व भागीदारी कायदा २००८ स्पष्ट करून त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा
४. भागीदारी आणि संयुक्त हिंदू कुटुंब व्यवसाय यातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ रा : खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. ग्राहक संरक्षण कायदा म्हणजे काय? ग्राहक संरक्षण कायद्याची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
२. कॉपीराइट म्हणजे काय? ते स्पष्ट करून कॉपीराइट धारकाचे अधिकार सविस्तर स्पष्ट करा,
३. ग्राहक संरक्षण कायदा अंमलबजावणीची कारणे स्पष्ट करा.
४. भागीदारांचे हक्क सविस्तर स्पष्ट करा

प्रश्न ४ था : खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. कंपनी म्हणजे काय? हे स्पष्ट करून कंपन्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
२. भागीदारांचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
३. स्पर्धा कायद्याचे महत्त्व आणि उद्देश सविस्तर स्पष्ट करा
४. भारतातील बौद्धिक संपदा अधिकाराचा इतिहास यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न ५ वा: टिपा लिहा (कोणत्याही ४)

[20M]

१. घटनापत्रक	२. वार्षिक सर्वसाधारण सर्वसाधारण सभा
३. भारतीय भागीदारी कायदा १९३२	४. ट्रेडमार्क
५. मर्यादीत दायित्व भागीदारी कायदा २००८	६. भागीदारी संस्थेचे विसर्जन

University of Mumbai
Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's
D. G. Tatkare Arts and Commerce College, Tala
SEM-IV –March 2025
Class - S.Y.B.Com

Subject – Business Economics
Marks -100

Date – 18 -03-2025
Time – 08.30 to 11.30

सूचना: सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.

प्रश्न १ (अ) बहुपर्यायी प्रश्न (Multi choice questions) (कोणतेही १० सोडवा) (१०)

1. सार्वजनिक आयव्यय म्हणजे काय?
(अ) सरकारचा महसूल आणि खर्च (ब) खाजगी कंपन्यांचा नफा (क) वैयक्तिक उत्पन्न (ड) गुंतवणुकीवरील परतावा
2. प्रत्यक्ष कर म्हणजे काय?
(अ) वस्तु आणि सेवांवरचा कर (ब) उत्पन्नावरचा कर (क) आयात-निर्यात कर (ड) मालमत्तेवरचा कर
3. सार्वजनिक कर्जाचे मुख्य कारण काय?
(अ) वैयक्तिक खर्च (ब) सरकारी खर्च (क) खाजगी गुंतवणूक (ड) परकीय व्यापार
4. राजकोषीय धोरणाचे उद्दिष्ट काय?
(अ) नफा वाढवणे (ब) आर्थिक विकास (क) वैयक्तिक बचत (ड) परकीय गुंतवणूक कमी करणे
5. अप्रत्यक्ष कर म्हणजे काय?
(अ) उत्पन्नावरचा कर (ब) वस्तु आणि सेवांवरचा कर (क) मालमत्तेवरचा कर (ड) कंपनीचा नफा
6. सार्वजनिक खर्चाचे मुख्य परिणाम काय?
(अ) नफा वाढणे (ब) आर्थिक विकास (क) वैयक्तिक बचत (ड) परकीय गुंतवणूक कमी करणे
7. सार्वजनिक कर्जाचा मुख्य स्रोत काय?
(अ) वैयक्तिक बचत (ब) बँका आणि वित्तीय संस्था (क) खाजगी गुंतवणूक (ड) परकीय व्यापार
8. महत्तम सामाजिक लाभ म्हणजे काय?
(अ) कमीत कमी खर्च (ब) जास्तीत जास्त सामाजिक फायदा (क) वैयक्तिक नफा (ड) परकीय गुंतवणूक
9. कर संक्रमण म्हणजे काय?
(अ) कर रद्द करणे (ब) कराचा भार एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीकडे जाणे (क) कर चोरी करणे (ड) कर कमी करणे
10. अंदाजपत्रकाचे मुख्य कार्य काय?
(अ) नफा वाढवणे (ब) खर्च आणि उत्पन्नाचे नियोजन करणे (क) वैयक्तिक बचत (ड) परकीय गुंतवणूक कमी करणे
11. सार्वजनिक खर्चात वाढ होण्याची मुख्य कारणे काय?
(अ) वैयक्तिक खर्च (ब) लोकसंख्या वाढ आणि सामाजिक कल्याण योजना (क) खाजगी गुंतवणूक (ड) परकीय व्यापार
12. पुनर्वितरण कर म्हणजे काय?
(अ) कर रद्द करणे (ब) उत्पन्नाचे योग्य वाटप करण्यासाठी लावला जाणारा कर (क) कर चोरी करणे (ड) कर कमी करणे

(ब) चूक कि बरोबर ते लिहा. (True/False Statements) (कोणतेही १० सोडवा) (१०)

1. सार्वजनिक आयव्यय केवळ केंद्र सरकारद्वारे व्यवस्थापित केले जाते.
2. प्रत्यक्ष कर वस्तु आणि सेवांवर लावला जातो.
3. सार्वजनिक कर्ज केवळ आर्थिक संकटातच घेतले जाते.

4. राजकोषीय धोरणाचा मुख्य उद्देश केवळ नफा वाढवणे आहे.
5. अप्रत्यक्ष कर गरीबांवर जास्त भार टाकतो.
6. सार्वजनिक खर्च वाढल्यास रोजगार निर्मिती होते.
7. कर संक्रमण म्हणजे कर रद्द करणे.
8. अंदाजपत्रक केवळ उत्पन्नाचे नियोजन करते.
9. सार्वजनिक कर्जाची परतफेड केवळ करांमध्ये वाढ करूनच करता येते.
10. महत्तम सामाजिक लाभ म्हणजे कमीत कमी खर्च.
11. पुनर्वितरण कर उत्पन्नाचे योम्य वाटप करतो.
12. सार्वजनिक खर्च आणि पूर्ण रोजगार यांचा एकमेकांशी संबंध नाही.

प्रश्न २ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

- १) सार्वजनिक आर्यव्यय म्हणजे काय व त्यांची व्याप्ती व कार्य लिहा
- २) सार्वजनिक व खाजगी आर्यव्यय यांच्यातील फरक स्पष्ट करा
- ३) महत्तम सामाजिक लाभ म्हणजे काय व लाभाचा डाल्टन यांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

- १) सार्वजनिक उत्पन्न म्हणजे काय व सार्वजनिक उत्पन्नाचे मार्ग स्पष्ट करा
- २) प्रत्यक्ष कर म्हणजे काय त्याचे गुण व दोष स्पष्ट करा
- ३) अप्रत्यक्ष कर म्हणजे काय व त्याचे गुण व दोष स्पष्ट करा

प्रश्न ४ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

- १) सार्वजनिक खर्च म्हणजे काय व सार्वजनिक खर्चाची तत्वे स्पष्ट करा
- २) सार्वजनिक खर्चाचे परिणाम स्पष्ट करा
- ३) सार्वजनिक खर्चात वाढ होण्याचे कारणे स्पष्ट करा

प्रश्न ५ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

- १) सार्वजनिक कर्ज म्हणजे काय व सार्वजनिक कर्जाचे प्रकार स्पष्ट करा
- २) राजकोषीय धोरणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा
- ३) अंदाजपत्रकाचे प्रकार स्पष्ट करा

प्रश्न ६ टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

(२०)

- १) योम्य आर्यव्यय व विकासात्मक आर्यव्यय
- २) पुनर्वितरण कर
- ३) कराचा बचत व गुंतवणुकीवरील परिणाम
- ४) सार्वजनिक खर्च व पूर्ण रोजगार
- ५) सार्वजनिक कर्जाचा भार
- ६) राजकोषीय धोरण व परकीय गुंतवणूक

University of Mumbai

Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's

D. G. Tatkare Arts and Commerce College, Tala

SEM IV–March 2025

Class - S.Y.B.Com.

Subject - Commerce Paper

Date – १७/०३/२०२५

Marks -100

Time – ८.३० ते ११.३०

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे. २. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र. १. अ खालील दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही १०)

(१०)

1. उत्पादन नियोजन व नियंत्रण ही दोन्ही कार्ये उत्पादन..... महत्वाचे घटक आहेत.

अ. व्यवस्थापनाचे ब. योजनेचे क. आदेशाचे ड. प्रक्रियेचे

2. हा विविध स्वरूपाचा असल्याने त्याचे आकारमान प्रमाणित नसते.

अ. आदेश ब. प्रकल्प क. पाठपुरावा ड. आराखडा

3. उत्पादकता=

अ. उत्पादन घटक/उत्पादक ब. उत्पादन घटक/उत्पादन क. उत्पादन/ उत्पादन घटक ड. उत्पादक/उत्पादन घटक

4. या पद्धतीमध्ये सामग्रीचा साठा निश्चित अशा कालावधीनंतर मोजला जातो.

अ. कालिक सामग्री पद्धत ब. निरंतर सामग्री पद्धत

क. सामग्री साठा पद्धत ड. सामग्री नियंत्रण पद्धत

5. सांख्यिकीय गुणवत्ता नियंत्रण संकल्पना सर्वप्रथम यांनी मांडली.

अ. फिलीप कोटलर ब. वॉल्टर शिहार्ट क. जॉन गुबीन ड. हेन्री फेयाल

6. खालीलपैकी हे गुणवत्ता नियंत्रणाचे तंत्र नाही.

अ. तपासणी ब. कॅड्रेन क. गुणवत्ता वर्तुळे ड. उगमस्थान दर्जा

7. ISO म्हणजे.....

अ. International State Organisation ब. Inter Standard Organisation

क. International Standard Organisation ड. International Standard Origin

8. प्रत्येक दिवशी काहीतरी सुधारणा थोड्याफार प्रमाणात केलीच पाहिजे. हा तंत्राचा संदेश आहे.

अ. सिक्स सिग्मा ब. कॅड्रेन क. आय. एस. ओ. 9000 ड. सांख्यिकीय गुणवत्ता

9. प्राथमिक बाजारपेठ व दुय्यम बाजारपेठ हे बाजाराचे प्रकार आहेत.

अ. नाणे ब. रोखे क. भांडवल ड. परकीय विनिमय

10. भारतीय शेअर बाजाराची सुरुवात सालापासून बॉम्बे शेअर बाजारापासून झाली.

अ. 1875 ब. 1885 क. 1975 ड. 1985

11. हे भारतात पहिले ठेवीस्थान म्हणून मान्य केले.

अ. NLDS ब. NDSL क. NSLD ड. NSDL

12. बंधनिधीची कालमर्यादा असते

अ. 3 ते 5 वर्षे ब. 5 ते 7 वर्षे क. 1 ते 2 वर्षे ड. 1 ते 5 वर्षे

प्र. १ ब खालील विधाने सत्य कि असत्य आहे का ते लिहा. (कोणतेही १०)

(१०)

१. ग्राहक समाधान हे गुणवत्ता व्यवस्थापनाचे प्राथमिक लक्ष नाही.
२. विकेंद्रित वित्त (डीफाय) प्लॅटफॉर्म पारंपरिक बँकिंग प्रणालींना वेगाने बदलत आहेत.
३. सतत सुधारणा हे गुणवत्ता व्यवस्थापनाचे मुख्य तत्व आहे.
४. नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज (NSE) हे भारतातील एकमेव स्टॉक एक्सचेंज आहे.
५. ISO 9001 कंपनीची उत्पादने प्रमाणपत्र नेहमीच उच्च गुणवत्तेची असल्याची हमी देते.
६. मटेरियल रिक्वायरमेंट प्लॅनिंग (MRP) चा उपयोग प्रामुख्याने स्वतंत्र मागणी असलेल्या वस्तूसाठी केला जातो.
७. सुरक्षित स्टॉक (Safety Stock) मागणी किंवा लीड टाइममधील बदलांपासून बचाव करण्यासाठी वापरला जातो.
८. उच्च इन्व्हेंटरी टर्नओव्हर रेशो (Inventory Turnover Ratio) अकार्यक्षम इन्व्हेंटरी व्यवस्थापन दर्शवतो.
९. सिक्स सिग्माचे उद्दिष्ट प्रक्रिया भिन्नता जवळजवळ परिपूर्ण स्तरावर कमी करणे आहे.
१०. भारतीय वित्तीय प्रणालीमध्ये व्यावसायिक बँका, विमा कंपन्या आणि म्युच्युअल फंड यांचा समावेश होतो.
११. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI) ही भारताची मध्यवर्ती बँक आहे आणि ती चलन जारी करण्यासाठी जबाबदार आहे.
१२. ईएसजी (पर्यावरणीय, सामाजिक आणि प्रशासन) घटक आता पारंपारिक आर्थिक मेट्रिक्ससोबत गुंतवणुकीच्या निर्णयांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर विचारात घेतले जातात.

प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) उत्पादन नियोजन व नियंत्रणाच्या पायऱ्या लिहा.
- ब) खंडित उत्पादन पद्धती व सतत उत्पादन पद्धती स्पष्ट करा.
- क) सामग्री नियंत्रणाची गरज व महत्व लिहा.

प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) गुणवत्ता व्यवस्थापनातील सद्यस्थितीतील कल स्पष्ट करा.
- ब) सिक्स सिग्मावर टीप (Six Sigma) लिहा.
- क) सेवा गुणवत्तेचे पैलू स्पष्ट करा.

प्र. ४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) वित्तीय बाजार म्हणजे काय? त्याची रचना स्पष्ट करा.
- ब) सेबीची उद्दिष्ट्ये सांगून नियंत्रणात्मक कार्ये लिहा.
- क) पतनिर्धारण यावर टीपन तयार करा.

प्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) भाडेहक्क व्यवहाराचे प्रकार लिहा.
- ब) परस्पर निधीचे कार्ये स्पष्ट करा.
- क) साहस भांडवल दरांची भूमिका सांगून प्रकार स्पष्ट करा.

प्र. ६ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

(२०)

१. त्वचिक उत्पादन पद्धतीचे फायदे
२. उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घटक
३. ISO 9000
४. कॅझेन कार्यक्रमातील पायऱ्या
५. भाग बाजार : वैशिष्ट्ये
६. सूक्ष्म वित्त

मुंबई विद्यापीठ
तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळ
द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, तळा
S.Y.B.Com- सत्र ४ - मार्च २०२५

विषय : लेखापरीक्षण (Auditing)

दिनांक : १२/०३/२०२५

एकूण गुण - १००

वेळ : ३ तास

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. २. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.१ वस्तुनिष्ठ प्रश्न

अ. दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्यायाची निवड करा. (१२ पैकी कोणतेही १०) (गुण १०)

१. कंपनीला कच्च्या मालाचा व इतर मालाचा पुरवठा करणारे पुरवठादार म्हणजे ----- होय.

अ. व्यापारी धनको ब. ग्राहक क. सरकार ड. मालक

२. जाणून - बुजून, हेतू पुरस्कर किंवा मुद्दाम केलेल्या चुकास ----- असे म्हणतात.

अ. अफरातफर ब. चुका क. हिशेब तपासणी ड. कर्तव्य

३. खालीलपैकी हिशेबतपासणीची तत्वे कोणती आहेत?

अ. एकनिष्ठता ब. ध्येयवाद क. स्वतंत्रतेचे तत्व ड. वरील सर्व

४. ----- च्या मार्गदर्शनानुसार हिशेबतपासणीस व्यवसायाचे परीक्षण करित असतो.

अ. AAS -05 ब. AAS-10 क. AAS-15 ड. AAS-20

५. हिशेबतपासणी कार्यक्रम पुढीलपैकी कोण तयार करतो?

अ. आशील ब. मुख्य लेखाधिकारी क. हिशेबतपासणीस आणि त्याचे सहाय्यक ड. ग्राहक

६. चालू आर्थिक वर्षातील कामकाजाची कागदपत्रे ज्या फाईलमध्ये ठेवली जातात त्यास ----- असे म्हणतात.

अ. तात्पुरती फाईल ब. हिशेबतपासणी नियोजन क. कायम फाईल ड. हिशेबतपासणी कामकाज

७. व्यवसायाचा कारभार चालविण्यासाठी व्यवस्थापन मंडळाने घालून दिलेली आर्थिक व इतर प्रकारच्या नियंत्रणाची पद्धत म्हणजे ----- होय.

अ. अंतर्गत नियंत्रण ब. चाचणी तपासणी क. अंतर्गत तपासणी ड. हिशेबतपासणी

८. ----- म्हणजे आपल्या कर्मचाऱ्यांमार्फत केलेली सतत अंतर्गत हिशेबतपासणी होय.

अ. वार्षिक हिशेबतपासणी ब. नियामक हिशेबतपासणी क. ताळेबंद हिशेबतपासणी ड. अंतर्गत तपासणी

९. AAS -15 प्रमाणे ----- म्हणजे एकूण हिशेब तपासणीच्या १००% पेक्षा कमी घटकांची तपासणी करणे होय.

अ. ताळेबंद हिशेबतपासणी ब. अंतर्गत तपासणी क. वार्षिक हिशेबतपासणी ड. नमुना हिशेबतपासणी

१०. ----- म्हणजे मालमतेच्या मूल्याचे परीक्षण होय.

अ. सत्यापन ब. प्रमाणन क. मूल्यांकन ड. तपासणी

११. लेखा पुस्तकात नोंदविलेल्या व्यवहारांची सत्यता व अधिकृतता पडताळणे म्हणजे ----- होय.

अ. प्रमाणन ब. तपासणी क. मूल्यांकन ड. सत्यापन

१२. संपत्तीचे सत्यापन करीत असतानाच तिचे योग्य ----- करणे हे अंकेक्षकाचे महत्त्वाचे कर्तव्य समजले :

अ. मूल्यांकन ब. प्रमाणन क. सत्यापन ड. तपासणी

ब. खालीदिलेली विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. (१२ पैकी कोणतेही १०)

१. एकाच व्यवहाराची दोन वेळा नोंद होणे म्हणजे पुनरावृत्तीच्या चुका होय.
२. वर्षाच्या शेवटी करण्यात येणारी हिशेबतपासणी म्हणजे वार्षिक हिशेबतपासणी होय.
३. कायदेशीर हिशेबतपासणी ऐच्छिक असते.
४. हिशेबतपासणी नियोजन ही बौद्धिक प्रक्रिया नाही.
५. हिशेबतपासणी नोंदवहीस हिशेबतपासणी 'स्मरण वही' असेही म्हणतात.
६. हिशेबतपासणी नियोजनामुळे हिशेब तपासणी टीमला योग्य दिशा व पर्यवेक्षण करता येते.
७. अंतर्गत हिशेबतपासणी हा व्यवसायाच्या बहिर्गत नियंत्रणाचाच एक अविभाज्य घटक आहे.
८. अंतर्गत नियंत्रण म्हणजे एकाने केलेले काम आपोआप दुसऱ्याकडून तपासले जाते.
९. अंतर्गत नियंत्रण पद्धती तयार करण्याचे काम व त्याची जबाबदारी ही व्यवस्थापनाची असते.
१०. सत्यापन म्हणजे सत्य सिद्ध करणे अथवा त्याची खात्री पटविणे.
११. प्रमाणन हा अंकेक्षणाचा गाभा नाही.
१२. सत्यापन आणि प्रमाणन या दोन्ही भिन्न क्रिया आहेत.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ. लेखापद्धती व हिशेबतपासणी यांतील फरक स्पष्ट करा.
- ब. हिशेबातील चुकांचे विविध प्रकार सांगा.
- क. सतत हिशेबतपासणीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ. हिशेबतपासणी नियोजनासाठी माहिती मिळवण्याचे विविध मार्ग सांगा.
- ब. हिशेबतपासणी कार्यक्रम म्हणजे काय ते सांगून त्याचे आवश्यक बाबी (घटक) सविस्तर स्पष्ट करा.
- क. हिशेबतपासणी कार्यक्रमाचे फायदे-तोटे विशद करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ. अंतर्गत तपासणी आणि अंतर्गत नियंत्रण यामधील फरक स्पष्ट करा.
- ब. अंतर्गत नियंत्रणाबाबत हिशेबतपासणीची उद्दिष्ट्ये व त्याची कर्तव्ये सविस्तर लिहा.
- क. नमुना हिशेबतपासणी म्हणजे काय ते सांगून नमुना व्यवहाराची निवड पद्धती विशद करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ. खालील देयतांचे सत्यापन तुम्ही कसे कराल? १. अदत्त खर्च २. देय विपत्र
- ब. संभाव्य देयतांचे सत्यापन अंकेक्षकाने कसे करावे ते स्पष्ट करा.
- क. मालमतेची हिशेबतपासणी करताना अंकेक्षकाची सर्वसाधारण कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्र.६ खालीलपैकी सहा पैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

१. वित्तीय पत्रके २. संपूर्ण हिशेबतपासणी नियोजन ३. ताळेबंद हिशेबतपासणी
४. अशीलासोबत चर्चा ५. चाचणी तपासणी ६. विक्री अभिकर्ते कमिशन

University of Mumbai
Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's
D. G. Tatkare Arts and Commerce College, Tala
S.Y.B.Com – SEM-IV Regular & ATKT Examination – March 2025

Subject: Accountancy & Financial Management
Time: 8.30 am To 11.30 am

Date: 11/03/2025
Marks: 100

Note 1. All Questions are Compulsory 2. Right hand side number shows Marks

i. No.1 A) The Following Statements are True or False. [10M]

- 1) A Public Company must have minimum paid up capital of five Lakh Rupees and above.
- 2) A Notice of 21 days is must for the payment of Calls on Shares.
- 3) Interest on Debenture is payable only when company earns profits.
- 4) The Balance of Debenture is transferred to liabilities side of Balance Sheet.
- 5) Capital Redemption Reserve amount can be utilized for writing off share issue expenses.
- 6) Redemption of redeemable preference shares can be made only out of the proceeds of fresh issue of equity shares.
- 7) Profit on sale of debenture redemption reserve investments in the first instance is credited to General Reserve.
- 8) A debenture holder can get his money back only at the liquidation of the company.
- 9) Profit after incorporation in transferred to profit and loss A/c.
- 10) Preliminary expenses must be apportioned on time basis to the pre-incorporation and post-incorporation periods.

ii. Choose the correct options and rewrite complete sentences [10M]

- 1) Profit on re-issue of shares is transferred to
a) Profit and Loss A/C b) General Reserve c) Capital Redemption Reserve d) Capital Reserve
- 2) Called up Capital Less Calls-in-Arrears is equal to
a) Authorised Capital b) Subscribed Capital c) Reserve Capital d) Paid-up Capital
- 3) Interest on Debentures is Calculated on its
a) Face Value b) Value payable on redemption c) Market Value d) Issue Price
- 4) In the balance sheet of a company, Debenture Premium is shown under
a) Share Capital b) Secured Loans c) Unsecured Loans d) Reserves and Surplus
- 5) Profit on forfeiture of redeemable pref. shares is credited to
a) Capital Reserve A/c b) Capital Redemption Reserve A/c
c) Profit and Loss A/c c) General Reserve A/c
- 6) Balance of Capital Redemption Reserve Account is show under Liabilities side of the balance sheet under-
a) Share Capital b) Secured Loan c) Reserve and Surplus d) current Liabilities
- 7) Till the date of redemption of debentures 'Premium on Redemption of Debentures appears on the
a) Assets side of balance sheet b) Credit side of Profit & Loss A/c
c) Liabilities side of balance sheet d) none of the above
- 8) When debentures are redeemed out of profits, an amount equal to the nominal value of debentures redeemed should be transferred to.....
a) Capital Reserve Account b) Capital Redemption Rserve Account

c) General Reserve Account d) Profit and Loss Account

9) For computing pre-incorporation profits, Interest on Debenture is
 a) Treated as pre-incorporation expenditure b) Treated as post-incorporation expenditure
 c) Allocated in ratio of time d) Allocate in ratio of Sales

10) For computing pre-incorporation profits, Appropriations by company is
 a) Treated as pre-incorporation expenditure b) Treated as post-incorporation expenditure
 c) Allocated in ratio of time d) Allocate in ratio of Sales

Q.No.2. Veer Enterprises Ltd. Issued 1,200 6% Debentures of Rs. 100 each on September 1 redeemable at a premium of 7% as under:

On March 31, 2022	400 Debentures
On March 31, 2023	400 Debentures
On March 31, 2024	400 Debentures

The Board of Directors has also decided to transfer the required amount to Debenture Redemption Reserve in four equal annual instalments starting with March, 2018. Record necessary journal entries. Ignore for interest. Investments as required by law was made in fixed deposit of the bank.

OR

Q.No2. Arti Enterprises Ltd. Issued 35,000, 6.5% Debentures of Rs.100 each on October 1, 2009 redeemable in five annual instalments starting with March 31, 2013. The Board decides to transfer to Debenture Redemption Reserve Rs. 50,000 and Rs. 4,00,000 on March 31, 2010 and 2011 respectively and Rs. 3,50,000 required to be transferred to Debenture Redemption Reserve on March 31, 2012. Record necessary journal entries. Ignore entries for payment of interest. Investment as required by law was made in fixed deposit bank.

QNo.3 M/s Nimish Pvt. Ltd. Was incorporated on 1st August, 2016 to take over the business of Mr. Chi with effect from 1st April, 2016. The following profit and loss account was prepared for the year ended March, 2017:

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Office Salaries	24,000	By Gross Profit	1,00,000
To Chinmay's Salary	2,000	By Share Transfer Fees	2,000
To Advertisement	18,000		
To Printing and Stationery	1,500		
To Traveling Expenses	4,000		
To Office Rent	9,600		
To Electricity Charges	5,100		
To Director's Fees	1,200		
To Auditor's Fees	600		
To Bad Debts	1,200		
To Commission on Sales	7,000		
To Preliminary Expenses	2,000		
To Debenture Interest	2,300		
To Interest on Capital	800		
To Depreciation	2,100		
To Net Profit	20,600		
	1,02,000		1,02,000

Additional Information:

1. Total sales for the year amounted to Rs. 8,00,000 arose evenly per month upto 30-09-2016 whereafter recorded an increase of two-third per month during the rest of the period.

Office Rent was paid Rs. 8,400 p.a upto 30th September, 2016 and thereafter, it was paid @ Rs. 10,800

a. Traveling Expenses include Rs. 1,600 towards sales promotion. The balance of the traveling expenses are as shown in the nature.

Bad Debts written off were: a) A debt of Rs. 400 taken over from the vendor. b) A debt of Rs. 800 in respect of goods sold in September, 2016.

Mr. Chinmay agreed to get his accounts audited

Depreciation includes Rs 600 for assets acquired in the post incorporation period.

Allocate other expenses and income in an appropriate manner.

Prepare Statement of Profit and Loss showing separately Pre-incorporation and Post-incorporation Profits for the year ended 31-03-2017.

OR

Q.No.3: Veekay Private Ltd was incorporated on 1st August, 2016. This company agreed to take over business of M/s. Jay vijay and company as going concern, effective from 1st April, 2016. The agreement also provided that vendors are entitled to 60% of profits or loss, if any for period upto 1st August, 2016. The profit and loss account for year ended 31st March, 2017 is:

[15M]

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Stock	30,000	By Sales	3,00,000
To Materials consumed	1,20,000	By Stock	42,000
To Wage	30,000		
To Factory Expenses	42,000		
To Gross Profit	1,20,000		
	3,42,000		3,42,000
To Salaries	30,000	By Gross Profit	1,20,000
To Rent	9,000	By Profit on sale of Investment	20,000
To Office Expenses	6,000		
To Sales Commission	15,000		
To Bad Debts	5,000		
To Director Fees	8,000		
To Depreciation	18,000		
To Debentures Interest	8,000		
To Interest to Vendor	6,000		
To Net Profit	35,000		
	1,40,000		1,40,000

Additional Information:

1. Monthly Sales for October 2016 to March, 2017 is 150% of monthly sales for April, 2016 to September, 2016.

2. Bad debt is in respect of sales effected two years ago.

3. Investment was sold on 1st November, 2016.

4. Consideration to Vendors was paid on 1st October, 2016.

5. Rent was increased from Rs. 500 per month to Rs. 1,000 per month effective from 1st October, 2016.

Prepare Statement of Profit and Loss.

Q.No.4. From the following ledger balances of Sunshine Co. Ltd., prepare the Balance Sheet of the company as on 31st March, 2017 as per Schedule III of the Companies Act.

[15M]

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Equity Share Capital	26,00,000	Advance to Employees	1,50,000
General Reserves	30,000	Discount on issue of Debentures (unwritten off)	12,500
12% Debenture	7,00,000	Tools and Equipment	3,75,000
Land & Building	15,54,970		

Goodwill	10,00,000	Debtors	1,38,520
Bank Overdraft	2,45,100	Cash at Bank	1,57,160
Provision for Tax	82,000	Stores & Spares	1,77,800
Prepaid Insurance	25,000	Profit & Loss A/c (Cr)	21,490
Mutual Fund Investments	1,68,000	Bills Receivable	44,600
Interest payable	32,400	Sundry Creditors	92,560

OR

Q.No.4. On April 2010 Nikhil Jain and Co. Ltd issued 1,00,00,000, 7% debentures of Rs. 100 each at a discount of 4% redeemable after 5 Years at a premium of 6% . Record Necessary Journal Entries for issue of Debenture and writing off loss on issue Debentures account. Also Prepare loss on issue of Debenture account.

Q.No.5. Fortune Ltd. redeems its fully paid Preference Shares at a Premium of 20%. For this Purpose it issues fresh issues of 5000 equity Shares of Rs. 10 each at a par and Sales its investments at a loss of 5%. On the date of redemption of preference shares the company's balance sheet stood as under

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity shares capital Rs. 10 each	8,00,000	Fixed Assets	21,00,000
Redeemable Preference Shares Capital Rs. 100 each fully paid-up	4,00,000	Investment	4,00,000
Redeemable Preference Shares Capital Rs. 100 each Partly paid-up	2,00,000	Bank and Cash	2,00,000
Capital Redemption Reserve	2,00,000	Other Current Assets	3,00,000
Profit and Loss Account	6,00,000		
Current Liabilities	8,00,000		
	30,00,000		30,00,000

Prepare Journal Entries and Balance sheet

OR

Q.No.5. From the following balance Sheet of Bhaskar Ltd. as at 31st March 2024

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
30,000 Preference shares Rs. 10 each	3,00,000	Fixed Assets	4,50,000
Less: Calls in Arrears	25,000	Investment	5,00,000
40,000 Equity Shares of Rs. 10 each	4,00,000	Bank and Cash	50,000
General Reserve	2,00,000	Stock and Debtors	2,00,000
Trade Payable	3,25,000		
	12,00,000		12,00,000

On the above date the Preference Share are redeemed. Calls in Arrears were recovered in full and sufficient no of equity shares of Rs. 10 each are issued at a Premium of 50% after using divisible profit. For the purpose of making payment of preference shareholders, Bank Overdraft facility is arranged to the extent necessary as to leave cash and bank balance at Rs. 30,000. You are required to pass necessary Journal Entries and prepare the Balance sheet after redemption.

Q.No.6. Short Notes (Any Four)

- 1) Profit Prior to Incorporation
- 3) Divisible Profits
- 5) Issue of Debentures

- 2) Debenture Redemption Reserve (DRR)
- 4) Bonus Shares
- 6) Escrow Account

[20M]

University of Mumbai
Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's
D. G. Tatkare Arts and Commerce College, Tala
SEM-IV –March 2025
Class - S.Y.B.Com

Subject – Foundation Course
Marks -75

Date – 10-03-2025
Time – 08.30 to 11.00

सूचना: सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य, सर्व प्रश्नास समान गुण (प्रत्येकी १५ गुण)

प्रश्न १ (अ) संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही चार)

- अ. ग्राहकांचे हक्क
- आ. जनहित याचिका
- इ. पर्यावरणाची तत्त्वे
- ई. जागतिक स्थान प्रणाली (GPS)
- उ. सायबर गुन्हेगारी
- ऊ. मास्लोचा अभिप्रेरणा सिद्धांत

(ब) आपण तयार केलेल्या प्रोजेक्ट वर भाष्य करा.

प्रश्न २. ग्राहक चळवळ म्हणजे काय? ग्राहक चळवळीची वैशिष्ट्ये आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

किवां

माहिती अधिकार कायदा 2005 उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न ३. परिस्थितीकी म्हणजे काय? परिस्थितीकीची व्याप्ती स्पष्ट करा.

किवां

ध्येय निश्चिती म्हणजे काय? आपल्या करिअरमधील ध्येय साध्य करण्यासाठी नियोजन कसे कराल हे स्पष्ट करा.

प्रश्न ४. तंत्रज्ञान म्हणजे काय? तंत्रज्ञानाची वाढ आणि सामाजिक विकास यावर भाष्य करा.

किवां

माहिती तंत्रज्ञान म्हणजे काय? माहिती तंत्रज्ञानाचे उपयोग आणि फायदे-तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न ५. केंद्रीय लोकसेवा आयोग आणि त्यांच्याद्वारे घेण्यात येणारी कोणतीही एक परीक्षा यावर सविस्तर माहिती द्या.

किवां

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग मार्फत घेतली जाणारी कोणतीही एक परीक्षा विस्तृतपणे लिहा.

